

H6R PSALMIT

(Ps.) Vanhurskaan tuska ja ylistys. Johdanto Psalmien kirjaan

6 HEPREA, JEESUS-KIELI, <https://gen.fi/h6.html>

H6R VT:N KIRJAT, <https://gen.fi/h6r.html>

H6R Psalmit (Ps.) Vanhurskaan tuska ja ylistys. Johdanto Psalmien kirjaan

<https://gen.fi/h6r-27-ps.html>

SISÄLLYSLUETTELO

- 0. Dokumentit
- 1. Psalmien kirjan nimi ja käyttötarkoitus
 - 1.1 Ylistyslaulukirja
 - 1.2 Rukouskirja
 - 1.3 Uskonopin kirja Messiaasta
 - 1.4 Runokirja
 - 1.5 Virsikirja
 - 1.6 Jumalan sanan kirja
 - 1.7 Pelastushistorian ja koko raamatun tiivistelmä
 - 1.8 Psalmit antavat rukoilijalle sanat
- 2. Martti Lutherin johdanto Psalmtariin
- 3. Psalmiryhmät
 - 3.1 Psalmien lukumäärä ja aakkospsalmit
 - 3.2 Kirjoittajat
 - 3.3 Psalmien jako sisällön mukaan
 - 3.4 Matkalaulut
 - 3.6 Messiaspsalmit
 - 3.7 Psalmien jako viiteen kirjaan

0. DOKUMENTIT

H2A Kirjainryhmät

<https://gen.fi/h2a-kirjainryhmat.html>

H2 אָסַף asaf (200x) koota

<https://gen.fi/h2-xsp.html>

H2 פָּלַל palal (84x) toimia välittäjänä

<https://gen.fi/h2-pll.html>

H8A Tanachin kirjat

<https://gen.fi/h8a-tanachin-kirjat.html>

1. PSALMIEN KIRJAN NIMI JA KÄYTTÖTARKOITUS

1.1 YLISTYSLAULUKIRJA

Psalmien kirjan hepreankielinen nimi (tehilim) tarkoittaa "ylistykset, ylistyslaulut". Sana johtuu intensiivi- eli tehostusmuotoisesta (pi'el) hilel-

verbistä, jonka merkitys on ylistää. Verbijuuri "halal" tarkoittaa (Jumalan) korottamista ja ylös nostamista. Sen vastakohta on "chalal", joka tarkoittaa häpäisemistä, lävistämistä, raiskaamista ja pyhän Jumalan profanointia eli maallistamista.

Halal-juuresta tulee myös tuttu halleluja (halelu Ja) -sana, joka tarkoittaa: "Ylistäkää HERRAA!" Halleluja-sana esiintyy VT:ssa vain Psalmien kirjassa, Psalmeissa 104–150 yhteensä 23 kertaa.

UT:ssa halleluja-sana (kreik. ἁλληλουϊά halleluuiaa) esiintyy vain Ilmestyskirjan luvussa 19 neljä kertaa. Yhteensä halleluja-sana esiintyy Raamatussa 27 kertaa ($3 \times 9 = 3 \times 3 \times 3 = 3^3$ [3 potenssiin 3]). Psalmien kirja – ja lopulta koko Pyhä Raamattu – on kolmiyhteisen ja kolminkertaisesti pyhän Jumalan ylistyslaulujen kirja.

תְּהִלִּים תְּהִלִּים
הַלֵּל הַלֵּל
הַלֵּל הַלֵּל
חַלֵּל חַלֵּל
הַלְלוּ-יְהוָה הַלְלוּ יְהוָה

1.2 RUKOUSKIRJA

Psalmeista käytetään myös nimitystä "rukous" (tfila, Ps. 72:20). Rukous-sana kertoo keskeisen Psalmien kirjan tehtävän: se on rukouskirja. Psalttari antaa Jumalan lapselle sanat, joilla ilmaista peittelemättä ja kaunistelematta niin sydämen syvin epätoivo, masennus, katkeruus, viha, pelko, syyllisyys ja katumus kuin toivo, ilo, kiitos ja ylistyskin.

תְּפִלָּה תְּפִלָּה

20 Daavidin, Iisain pojan, rukoukset, on saatettu valmiiksi. (Ps. 72:20)

כָּלֹו תְּפִלּוֹת-דָּוִד בְּיַשְׁרָיִם
תְּהִלִּים ע"ב כ'

כלה כָּלָה v. (206x) tulla valmiiksi, loppua, päättyä
tx: pu. perf. mon. 3. c.

Vertaa 1. Moos. 2:1 וַיְכַלֵּהוּ

1.3 USKONOPIN KIRJA MESSIAASTA

Heprean rukous-sana (tfila) johtuu hitpalel-verbistä. "Hitpalel" tarkoittaa välittäjänä toimimista kahden riidan osapuolen välillä. Verbimuotona se on samalla sekä tehostava (intensiivinen) että kahden välistä suhdetta (resiprookkinen) kuvaava.

הַתְּפִלָּה הַתְּפִלָּה

Rukouksen tehtävä on se, että siinä lähestytään meidän syntiemme tähden meihin kiivastunutta ja vihastunutta Jumalaa. On olemassa riita pyhän Jumalan ja syntisen ihmisen välillä. Jeesuksen antaman sovitusuhrin eli hänen ristinverensä kautta, se on Välittäjän kautta, vihastunut Isä kuitenkin lepytetään. Ilman Jeesuksen ristinverta – siihen ja Ristin Miehen nimeen vetoamista, uskomista ja turvaamista – rukoukset eivät ole oikeita.

16 Te ette valinneet minua, vaan minä valitsin teidät ja asetin teidät, että te menisitte ja kantaisitte hedelmää ja että teidän hedelmänne pysyisi: että mitä ikinä te anotte Isältä minun nimessäni, hän sen teille antaisi. (Joh. 15:16)

Psalmiin kirja on uskonopin ja iankaikkisen pelastuksen kirja, joka johtaa meidät Herramme Jeesuksen Kristuksen ristin, tyhjän haudan ja taivaallisen kuninkuuden muistamiseen ja uskomiseen.

H2 פלל palal (84x) toimia välittäjänä
<https://gen.fi/h2-pll.html>

1.4 RUNOKIRJA

Ps. 72:20 kertoo, että Daavidin runoilemia psalmeja on jossain historian vaiheessa koottu yhteen, ja tässä kohtaa Daavidin runomuotoiset rukoukset ovat päättyneet. Myöhemmin kokoamis- ja muokkaustyötä on kuitenkin jatkettu, ja niinpä me löydämme Psalmin 72 jälkeen Psalmtarista vielä monta Daavidin virttä eli psalmia, esim. Ps. 101, 103 jne.

Psalmiin runomuodoista voi mainita erityisesti rinnakkaisuuden eli parallelismin (esim. Ps. 103:8, 9–10). Parallelismi voi olla myös vastakohtaisuutta (esim. Ps. 37:21). Myös alfabeettisyys eli aakkosjärjestyksellisyys on yksi runouden muoto. Katso kohta 3.1.

8 HERRA on sääliväinen (laupias) ja lahjaksi antava (armahtavainen), "pitkäsieraiminen" (hidas vihaan, pitkämielinen) ja liittouskollisuuden suuri (armossa suuri).

9 Ei hän aina riitele eikä kätkeydy (tai: pidä vihaa) ikuisesti.

10 Ei hän tee meille syntiemme mukaan eikä "saata valmiiksi" (kosta) meille pahojen tekojemme mukaan.

(Ps. 103:8–10, raakakäännös)

רחום וחנון יהוה
 ארך-אפים ורב-חסד:
 לא לנצח יריב ולא לעולם יטור:
 לא כחטאינו עשה לנו
 ולא כעונתינו גמל עלינו:
 תהלים ק"ג ח'-י'

נָטַר natar v. (9x, 3. Moos. 19:18) vartioda, kätkeä,
 piilottaa sydämensä (kantaa kaunaa tai vihaa)
 tx: pa. impf. yks. 3. mask.

Vertaa נָצַר natsar v. (61x) vartioda, varjella

נָקַר nakar j. (6x) vartioda määrää (?):
 kaivaa pois, tehdä aukko

H2A Kirjainryhmät

<https://gen.fi/h2a-kirjainryhmat.html>

21 Jumalaton ottaa lainan eikä maksa,
 mutta vanhurskas on armahtavainen ja antelias. (Ps. 37:21)

לְוָה רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלָם
 וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן:
 תְּהִלִּים לִזְכָּר

1.5 VIRSIKIRJA

Psalmeihin viitataan alkutekstissä useimmiten mizmor-sanalla. Siitä saamme taas yhden näkökulman Psalttariin: se on soitinten säestyksellä esitettyjen virsien eli hengellisten laulujen kirja. Mizmor-sanaa käytetään vain Psalmien kirjassa (57 kertaa). Se johtuu intensiivi- eli voimaperäisyydellä esiintyvistä zimer-verbistä, joka tarkoittaa soittamista tai soitinten säestyksellä laulamista.

Hepreankielinen Vanha testamentti eli Tanach käännettiin noin 200 eKr. kreikaksi. Se tapahtui Egyptin Aleksandriassa. Diasporassa eli hajaannuksessa elävät juutalaiset eivät enää osanneet hepreaa tai ymmärtäneet edes arameaa, jolla hepreankielinen teksti synagogassa selitettiin. Tähän kreikankieliseen Septuagintaan ("seitsemänkymmentä", LXX) otettiin juutalaisen seurakunnan virsikirjan nimeksi juuri tuota soittoa tai soittimien säestyksellä esitettyä laulua (mizmor) tarkoittava sana "psalmos" (kreik. ψαλμός), monikko "psalmoi" eli Psalmit.

Kreikan psalmos-sanasta johtuu myös arameankielisessä Danielin kirjan kolmannessa luvussa esiintyvä sana "psalmtari" eli kanteleen tyyppinen kielisoitin. KR 1992 kääntää tämän kreikasta arameaan lainatun psanterin-sanalla "luuttu", kuten myös Ps. 150:4:ssä esiintyvän kielisoittimet-sanalla (hepr. minim). Psalmtari-sanaa käytetään soittimen lisäksi myös koko Psalmien kirjan rinnakkaisena nimenä.

מְזַמֵּר מְזַמֵּר
 תְּנִיף תְּנִיף
 זִמְרָה זִמְרָה
 פְּסַלְטָרִין פְּסַלְטָרִין
 מְנִיחַ מְנִיחַ

1.6 JUMALAN SANAN KIRJA

Psalmien kirja alkaa Jumalan sanan tutkimisen ylistämisellä.

1. Autuas se mies,
joka ei ole vaeltanut jumalattomien neuvossa
eikä jäänyt seisomaan syntisten tielle
eikä istunut kerskailijoiden (so. pilkkaajien) asunnossa,
2. vaan hänen halunsa on HERRAN Toorassa,
ja hänen Toorassaan (so. Tooraansa) hän lausuu päivin ja öin.
(Ps. 1:1–2, raakakäännös)

אֲשֶׁר־יֵהְיֶה אִישׁ 1

אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בְּעֵצַת־רְשָׁעִים
וּבְדַרְךְ־חַטָּאִים לֹא עָמַד
וּבְמוֹשָׁב־לְצִים לֹא יָשָׁב:

כִּי אִם בְּתוֹרַת־יְהוָה חִפְּצוּ 2

וּבְתוֹרָתוֹ יְהַגֵּה יוֹמָם וְלַיְלָה:

Raamatun pisin luku, Psalmi 119, ylistää Jumalan sanaa ja lakia.

1. Autuaat ne, joiden tie on nuhteeton,
jotka HERRAN Toorassa vaeltavat!
2. Autuaat ne, jotka noudattavat hänen Todistuksiaan,
jotka etsivät häntä koko sydäimestä,
3. jotka eivät (totisesti) vääryyttä tee,
(vaan) kulkevat hänen Teissään!
4. Sinä olet käsenyt Tehtäväsi tarkoin noudattavaksi.
5. Oi, jospa minun tieni olisivat järjestykseen asetetut
noudattamaan sinun Säädöksiäsi! (Ps. 119:1–5, raakakäännös)

אֲשֶׁר־יִתְמַיֵּי־דָרְךְ 1

הֵהָלְכִים בְּתוֹרַת־יְהוָה:

אֲשֶׁר־יִנְצֵר־יֵעֲדֹתָיו 2
בְּכָל־לֵב יְדַרְשׁוּהוּ:

אֵף לֹא פָעֵלוּ עֲוֹנָה 3
בְּדַרְכָּיו הִלְכוּ:

אֲתָה צְוִי־תָהּ פִּקְדוֹתֶיךָ לְשֹׁמֵר מְאֹד: 4

אֲחֵלִי יִכְנֹו דַרְכֵי 5
לְשֹׁמֵר תִּקְוֶיךָ:

Psalmistä 119 löytyy myös yksi tärkeistä Pyhän Raamatun ehdottomasta auktoriteetista eli arvovallasta ja totuudellisuudesta kertova kohta.

160 Sinun Sanasi Pää (so. Alku, Lähde, Kokonaisuus) on Totuus, ja sinun Vanhurskautesi Oikeus pysyy iankaikkisesti.”
(Ps. 119:160, raakakäännös)

רֵאשִׁי־דְבָרְךָ אֱמֶת 160
וְלֵעֹלָם כָּל־מִשְׁפַּט־צְדָקָתְךָ:

Samoin Psalmissa 119 on monelle rakas kohta:

105 Sinun Sanasi on Lamppu minun jalalleni
ja Valo minun polulleni. (Ps. 119:105)

נֵר לְרַגְלִי דְבָרְךָ 105
וְאוֹר לְנִתְיָבְתִי:

1.7 PELASTUSHISTORIAN JA KOKO RAAMATUN TIIVISTELMÄ

Psalmien kirjassa ovat lÄsnÄ kaikki Raamatun pÄÄkohdat: luominen, syntiinlankeemus, vedenpaisumus, Abraham, Joosef, Mooses, Egyptin orjuudesta vapautuminen, temppelipalvelus, kuninkuus, pakkosiirtolaisuus ja sieltÄ palaaminen.

Usein psalmeissa kerrataan kuningas Daavidin elÄmÄnvaiheita. Mutta ennen kaikkea siellä puhutaan Messiaasta, Herrasta Jeesuksesta Kristuksesta. Psalmiit kertovat tietyin kohdin jopa tarkemmin kuin evankeliumiit Jeesuksen elÄmÄstä. Kun UT:ssa kerrotaan Jeesuksen rukoilleen, niin psalmeista me voimme lukea, mitÄ hän rukoili. Kun evankeliumeissa kerrotaan Jeesuksen ristiinnaulitsemisesta, niin psalmeista me voimme lukea, mitÄ hän tunsi ja ajatteli. Psalmiissa on myÖs erityisen vahvasti esillä Herran kuninkuus ja vanhurskas tuomio kaikkea syntiÄ, jumalattomuutta, pahuutta ja epÄoikeudenmukaisuutta vastaan.

1.8 PSALMIIT ANTAVAT RUKOILIJALLE SANAT

Natsi-Saksan vankilassa teloitettu tunnustuksellinen luterilainen pastori Dietrich Bonhoeffer [1906–1945] kirjoittaa vÄhÄn ennen vangitsemistaan ilmestyneessÄ kirjassa seuraavaa:

”Psalmiit antavat runsaasti neuvoja siitÄ, kuinka voimme oikealla tavalla tulla Jumalan eteen niissä monissa kÄrsimyksissä, joita maailma meille tuottaa. Psalmiille on tuttua vaikea sairaus, Jumalan ja ihmisten hylkÄÄmÄnÄ oleminen, vaara, vaino, vankeus ja kaikki muu kuviteltavissa oleva hÄtÄ, mitÄ maailmassa on (Ps. 13, 31, 35, 41, 44, 54, 55, 56, 61, 74, 79, 86, 88, 102, 105 jne.).

Ne eivÄt kiellä kÄrsimyksen olemassaoloa eivÄtkÄ selittele ja kaunistele sitÄ petollisen hurskain sanoin. Ne antavat sen olla sellaisenaan ja ahdistaa uskoamme. Toisinaan ne eivÄt nÄe ulospÄÄsytietÄ (Ps. 88), mutta ne kaikki valittavat hÄtÄÄnsÄ Jumalalle.”

”Valituspsalmiissa tulee nÄkyviin koko seurakunnan hÄtÄ kaikkina aikoina sellaisena kuin yksin Jeesus Kristus on kÄynyt sen tÄydellisesti läpi. Koska se kaikki tapahtuu Jumalan tahdon mukaisesti, ja koska Jumala tuntee sen kokonaan, ja on siitÄ paremmin perillä kuin me itse, niin Jumala yksin voi myÖs auttaa. Mutta juuri siitÄ syystÄ kaikkien kysymysten on myÖs saatava syöksyÄ Jumalan itsensÄ kimppuun.” (Dietrich Bonhoeffer: Katselen taivasta, mietteitÄ Psalmien äÄrellÄ. SLS 1997)

KirkkoisÄ Athanasios [n. 298–373] kirjoitti Psalmtarista seuraavaa:

”Tässä kirjassa näet kuvattuna ihmisen koko elämän, sieluntunnelmat ja ajatusten liikkeitä. Jos tunnet katumusta, jo ahdistukset ja kiusaukset ovat sinua kohdanneet, jos olet kärsinyt vaivaa tai joutunut hätään – kaikkiin tapauksiin saat tästä kirjasta opastusta. Psalmit antavat sinulle sanat, joilla voit esittää asiasi Jumalalle.”

2. MARTTI LUTHERIN JOHDANTO PSALTTARIIN

Uskonpuhdistajamme Martti Luther (s. 10.11.1483, k. 18.2.1546) opettaa Psalmien kirjoista seuraavaa:

"Sillä tästä (Psalttarista) näemme [...] mitä itse kaikkein pyhään pää on tehnyt ja kaikki pyhät vielä tekevät, miten he asettuvat Jumalaa kohtaan, hänen ystäviänsä ja vihollisia kohtaan, kuinka he käyttäytyvät kaikessa vaarassa ja kärsimisessä.

(Psalttari) niin selvästi ennustaa Kristuksen kuolemasta ja ylösnousemisesta, kuvailee hänen valtakuntaansa ja koko kristikunnan asemaa ja olemusta, että sitä hyvin saattaisi kutsua pieneksi Raamatuksi, jossa kaikki, mikä on koko Raamatossa, mitä kauneimmin ja lyhyimminkin on koottu ja tehty kauniiksi käsikirjaksi (lat. enchiridion [-chī-]). Minusta näyttää, kuin olisi itse Pyhä Henki ottanut vaivaksensa koota lyhyen Raamatun ja esimerkkikirjan koko kristikunnalle eli kaikille pyhille, niin että sillä, joka ei taitaisi lukea koko Raamattua, olisi kuitenkin melkein koko Raamatun sisältö tässä pienessä kirjassa." (Psalttarin esipuhe v. 1531. "Esipuheet Pyhän Raamatun kirjoihin", suom. Juho Koskinen. Helsinki 1903).

Myös seuraavat ajatukset ovat tuosta Lutherin Psalttarin esipuheesta:

”Psalmeissa kuulemme erityisen paljon pyhien suorasanaista puhetta ja rukousta – muissa kirjoissa on enemmän historiallista kuvailua. Ja puheenlahja on kaikkein voimallisinta ja jaloin ihmisen lahja. Psalmeissa saamme kohdata – emme ainoastaan tavallista ihmisen puhetta vaan erityisesti – pyhän ihmisen (so. Poika Jeesus Kristus, toim. huom.) sydämen puhetta Jumalan kanssa. Ja kaikkein parasta on kuulla ja katsella ihmisen sydäntä ja hänen sydämensä aarretta.

Ihmissydän on kuin rajulla merellä seilaava laiva, jota myrskytuulet maailman neljältä kulmalta ajelevat. Psalmeissa saamme eniten kohdata

niitä sydämiä, jotka ovat myrskyjen riepottelemia. On siellä myös iloitsevien ja riemuitsevien sydämien puhetta.

Ylistyspsalmeissa näemme pyhään sydämeen aivan kuin kauniiseen huvipuistoon, kuin itse taivaaseen – kuinka kauniita ja "sydän-suloisia" kaikenlaisten kauniiden ja iloisten ajatusten kukkia Jumalasta ja hänen hyvistä töistensä siellä noudetaan maasta! Ja päinvastoin, mistä löydämme synkkämielisimpiä ja valittavampia sanoja murheesta kuin valituspsalmeista? Näemme pyhään sydämiin ikään kuin ne olisivat helvetissä. Eikä kukaan voi esittää niin elävästi pelkoa ja toivoa, kuin mitä Psaltnissa on tehty.”

Luther kehottikin lukemaan psalmeja polvillaan eli samalla rukoilemaan.

3. PSALMIRYHMÄT

3.1 PSALMIEN LUKUMÄÄRÄ JA AAKKOSPSALMIT

Heprealaisen tekstin mukaan Psalmeja on 150. Se on Raamatun laajin kirja lukujen mukaan laskettuna. Seuraavaksi eniten lukuja on Jesajan kirjassa, jossa niitä on 66, yhtä monta kuin koko Raamatussa kirjoja.

Psalmien kirjasta löytyy myös Raamatun pisin luku, Psalmi 119. Se on ns. alfabeettinen eli aakkosellinen (akrostinen) psalmi, jossa heprealaisen aakkosjärjestyksen mukaisesti jokaisella kirjaimella alkaa aina 8 jaetta. Hepreassa on 22 kirjainta. Kertolaskusta 22 x 8 saamme 176, joka on Psalmin 119 jakeiden määrä. Muissa aakkospsalmeissa kullakin heprean kirjaimella alkaa joko puolikas, yksi tai kaksi jaetta.

Tanachin akrostisia lukuja: Ps. 9, Ps. 25, Ps. 34, Ps. 37, Ps. 111, Ps. 112, Ps. 119, Ps. 145, Sananl. 31, Valit. 3

Septuagintassa eli kreikankielisessä VT:ssa psalmit on jaoteltu eri tavalla kuin Tanachissa. Psalmit 9 ja 10 ovat siinä yhtenä psalmina (LXX Ps. 9). Heprealainen Ps. 147 on puolestaan jaettu kreikankielisessä Raamatussa kahdeksi psalmiksi (LXX Ps. 146 ja Ps. 147). Lisäksi Septuagintassa on "ylimääräinen" psalmi, Ps. 151, jota Tanachissa ei ole.

Kreikankielisen VT:n tutkijan onkin oltava tarkkana, että löytää ja lukee juuri etsimänsä psalmin; järjestysluku LXX:ssa on useimmiten (Ps. 11 – Ps. 146) yhtä pienempi kuin Tanachissa, jonka lukunumerointia nykyiset käännökset yleensä seuraavat.

Psalmit Septuagintan mukaan. Psalmien ja oodien kirkollinen suomennus.
Ortodoksisen kirjallisuuden julkaisuneuvosto ja Suomen Pipliaseura 2010

3.2 KIRJOITTAJAT

Yhteensä 102 psalmissa on maininta siitä, kenen kirjoittamia ne ovat. Psalmissa 88 on mainittu tekijöinä sekä korahilaiset että esrahilainen Heman. Kuitenkin esim. hepreankielinen ilmaus "mizmor leDavid" (Daavidin psalmi) voidaan kääntää myös "Daavidille omistettu psalmi". Siten on mahdollista, että psalmien runoilijana on ollut joku muu kuin avausjakeessa mainittu henkilö.

מִזְמוֹר לְדָוִד מִזְמוֹר לְדָוִד

Daavid 73

(Ps. 3–9, 11–32, 34–41, 51–55, 57–65, 68–71, 86, 101, 103, 108–110, 122, 124, 131, 133, 138–145)

Korahilaiset 13

(Ps. 42–49, 84, 85, 87, 88)

Asaf 12

(Ps. 50, 73–83)

Salomo 2

(Ps. 72, 127)

Esrailainen Heman 1

(Ps. 88)

Esrailainen Etan 1

(Ps. 89)

Mooses 1

(Ps. 90)

אָסַף אֶסַף erisn. henk. mask. Asaf, "kokoaja"

H2 אֶסַף asaf (200x) koota
<https://gen.fi/h2-xsp.html>

3.3. PSALMIEN JAKO SISÄLLÖN MUKAAN

Psalmeja ei ole Raamatussa ryhmitelty aiheen mukaan. Siksi vierekkäiset psalmit saattavat sisältää hyvinkin erilaisia elämäntuntoja: syvää epätoivoa ja riemullista kiitosta. Psalmeja voidaan kuitenkin jaotella erilaisiin ryhmiin sisällön perusteella.

Tunnetuimpia näistä ryhmistä on seitsemän katumuspsalmia (Ps. 6, 32, 38, 51, 102, 130, 143). Tämä ryhmä oli tunnettu jo vanhan kirkon aikana. Martti Luther on kirjoittanut selityksen näihin seitsemään katumuspsalmiin.

Martti Luther: Minä tunnustin syntini. Suom. Toivo Laitinen ja Heidi Ollikainen. WSOY 1966

Muita mahdollisia ryhmiä ovat esim. messiaspsalmit, valituspsalmit, kiitospsalmit, ylistyspsalmit, pyhiinvaelluspsalmit eli matkalaulut sekä pyyntö- ja sapattirukoukset.

3.4 MATKALAULUT

Matkalaulut (yks. shir hama'alot) muodostavat yhden psalmiryhmän. Vanha Biblia käänsi matkalaulun nimellä "veisu korkeimmassa Kuorissa". Masoreettisessa tekstissä matkalauluiksi nimetään yhteensä 15 psalmia (Ps. 120–134).

שִׁיר־הַמַּעְלוֹת שִׁיר הַמַּעְלוֹת

Raamattu Kansalle ry on julkaissut matkalauluista vuonna 1988 Mirja Ronningin käännösehdotuksen. Interlineaarisen sana sanalta etenevän käännöksen sekä käännösehdotuksen lisäksi mukana on myös lyhyt kommentaariosuus.

Matkalauluja on mahdollisesti aikanaan laulettu vaellettaessa ylös Jerusalemiin vuotuisiin juhliin sekä näiden juhlien aikana. Ainakin osa matkalauluista on saattanut kuulua jokapäiväiseen temppeleipalvelukseen.

Juutalaisessa juhlakalenterissa oli – ja on yhä edelleen – kolme suurta juhlaa, jolloin hurskaat juutalaiset vaelsivat suurin joukoin aina ulkomaita myöten Jerusalemiin. Matkalaulu-nimi tarkoittaaakin "ylösnousemisen laulua" (RSV, NIV, ESV Song of Ascent).

16 Kolme kertaa vuodessa tulkoon kaikki sinun miesväkesi Herran, sinun Jumalasi, kasvojen eteen siihen paikkaan, jonka Hän valitsee: happamattoman leivän juhlanan, viikkojuhlanan ja lehtimajanjuhlanan. (5. Moos. 16:16)

Joissakin käännöksissä nimi tulkitaan portaiksi tai askelmiksi (KJV, AV Song of Degrees, "askelmalaulu"). Jotkut juutalaiset raamatunselittäjät ovat selittäneet ne

lauluiksi, joita temppelissä laulettiin portailla – joko sisällä niillä 15 portaalla, jotka olivat naisten ja miesten esipihan välillä – tai noustaessa ylös mäkeä portaita pitkin kohti Jerusalemin temppeliä.

Yksi näkökulma matkalauluihin on juutalaisen kansan paluu Babylonian pakkosiirtolaisuudesta takaisin Luvattuun maahan ja Jerusalemiin.

Jotkut ovat arvelleet portaiden eli asteiden viittaavaan näiden psalmien kirjalliseen rakenteeseen.

Allekirjoittaneen mielestä kuitenkin kattavin ja samalla useimmat edellisistä näkökulmista sisäänsä sulkeva selitys on tulkita "ylösnouseminen" hengellisesti: se on sydämen (so. Jumala-suhteen "paikan" eli hengen) korottamista Jumalan puoleen.

"Ylentäkää sydämenne!"

"Ylennämme sen Herran puoleen."

3.5 MESSIASPSALMIT

Uusi testamentti ja nimenomaan itse Jeesuksen omat sanat vahvistavat moneen kertaan, että koko Vanha testamentti on profetiaa, todistusta ja esikuvaa (tulevaisen varjo) jo paratiisissa luvatussa Messiaasta, Jeesuksesta itsestään. Tämä koskee VT:n kaikkia osia: Mooseksen lakia, Profeettoja ja Kirjoituksia. Psalmit kuuluvat juutalaisessa jaottelussa Kirjoitusten ryhmään.

25 Niin hän sanoi heille: "Oi, te ymmärtämättömät ja hitaat sydämeltä uskomaan kaikkea sitä, minkä profeetat ovat puhuneet!

26 Eikö Kristuksen ollut tätä kärsittävä ja sitten mentävä kirkkauteensa?"

27 Hän alkoi Mooseksesta ja kaikista Profeetoista ja selitti heille, mitä hänestä oli kaikissa Kirjoituksissa sanottu. (Luuk. 24:25–27)

44 Hän sanoi heille: "Tätä tarkoittivat minun sanani, kun minä puhuin teille ollessani vielä teidän kanssanne, että kaiken on käytävä toteen, mikä minusta on kirjoitettu Mooseksen laissa ja Profeetoissa ja Psalmeissa."

45 Silloin hän avasi heidän ymmärryksensä käsittämään Kirjoitukset.

46 Hän sanoi heille: "Niin on kirjoitettu, että Kristus oli kärsivä ja kolmantena päivänä nouseva kuolleista,

47 ja että parannusta syntien anteeksisaamiseksi on saarnattava hänen nimessään kaikille kansoille, alkaen Jerusalemista." (Luuk. 24:44–47)

32 On toinen, joka todistaa minusta, ja minä tiedän, että se todistus, jonka hän minusta todistaa, on pätevä. (Joh. 5:32)

36 Mutta minulla on todistus, joka on suurempi kuin Johanneksen; sillä ne teot, jotka Isä on antanut minun täytettäväkseni, ne teot, jotka minä teen, todistavat minusta, että Isä on minut lähettänyt.

37 Isä, joka on minut lähettänyt, hän on todistanut minusta. Te ette ole koskaan kuulleet hänen ääntänsä ettekä nähneet hänen muotoansa, 38 eikä teillä ole hänen Sanaansa teissä pysyväisenä; sillä te ette usko sitä, jonka hän on lähettänyt.

39 Te tutkutte Kirjoituksia, sillä teillä on mielestänne niissä iankaikkinen elämä, ja ne juuri todistavat minusta. (Joh. 5:36–39)

46 Sillä jos te Moosesta uskoisitte, niin te uskoisitte minua; sillä minusta hän on kirjoittanut. (Joh. 5:46)

Tämän todistuksen nojalla voimme sanoa, että psalmit ovat kaikki messiaspsalmeja. Kaikki psalmit puhuvat tavalla tai toisella Jeesuksesta: suoraan tai välillisesti, avoimesti tai salatusti. Raamatun tutkimuksessa puhutaan myös esim. kuningaspsalmeista ja valtaistuimellenousu- eli kruunauspsalmeista.

Eri tutkijat määrittelevät eri tavalla sen, mihin ryhmiin eri psalmit kuuluvat. Esim. seuraavia psalmeja on pidetty erityisesti messiaspsalmeina: Ps, 2, 8, 16–24, 40, 41, 45–47, 69, 72, 84, 89, 93–104, 109, 110, 118, 119.

3.6 PSALMIEN JAKO VIITEEN KIRJAAN

Heprealaisessa VT:ssa Psalmien kirja on jaettu viiteen eri kirjaan:

- Kirja 1: Psalmit 1–41
- Kirja 2: Psalmit 42–72
- Kirja 3: Psalmit 73–89
- Kirja 4: Psalmit 90–106
- Kirja 5: Psalmit 107–150

Jokainen näistä kirjoista eli kirjakääröistä päättyy ylistysrukoukseen:

14 Kiitetty olkoon Herra, Israelin Jumala, iankaikkisesta iankaikkiseen. Amen, amen. (Ps. 41:14)

19 Kiitetty olkoon hänen Kunniansa nimi ikuisesti, ja täyttäköön hänen Kunniansa koko maan. Aamen, aamen.

20 Tähän päättyivät Daavidin, Iisain pojan rukoukset. (Ps. 72:19–20)

53 Herra olkoon kiitetty ikuisesti. Aamen, aamen. (Ps. 89:53)

48 Kiitetty olkoon Herra, Israelin Jumala, iankaikkisesta iankaikkiseen. Ja kaikki kansa sanokoon: "Aamen. Halleluja!" (Ps. 106:48)

Lopulta koko Psalmien kirja päättyy suureen taivaallisen ylistyksen pauhuun:

1 Halleluja! Ylistäkää Jumalaa hänen pyhäkössään, ylistäkää häntä hänen väkevyytensä taivaanvahvuuksissa.

2 Ylistäkää häntä hänen voimallisista teoistansa, ylistäkää häntä, sillä hänen herrautensa on suuri.

3 Ylistäkää häntä pasuunan pauhulla, ylistäkää häntä harpuilla ja kanteleilla.

4 Ylistäkää häntä vaskirummuilla ja karkelolla, ylistäkää häntä kielisoittimilla ja huiluilla.

5 Ylistäkää häntä helisevillä symbaaleilla, ylistäkää häntä kumisevilla symbaaleilla.

6 Kaikki, joissa henki on, ylistäkää Herraa! Halleluja! (Ps. 150)